

1275

Կրպեւեցոց

Զարմանալի արդ-

1896

291.71-93
4-79

200

ԶԱՐՄԱՆԱԼԻ

Ո Ր Գ

Ռուսերենից թարգմ.

Օր. Ն. Հրվիչանսկանց:

2004

Տ Փ Խ Ի Ս

Տպարան Մ. Շարաձեի և ընկ. Նիկ. 21.

Тип. М. Шарадзе и К°.

1896

Սոյր-դարձի քաղաքի Մալ
 891.71-93
 4-79
 և
 Ս. ԿՈՒԶՆԵՑՈՎԸ
 Քարգ Տանգր-հոյ
 1896 Տարի 6-ի
 ՔիՔիՔի

ԶԱՐԲԱՆԱԼԻ ՈՐԴ

1002
 7106

Տ Փ Խ Ր Ս
 Տպարան Ս. Շարադճի և Ընկ. Զիկ. 21.
 Тип. М. Шарадзе и К.
 1896

Дозволено цензурою Тифлисъ, 28 октября 1895 г.

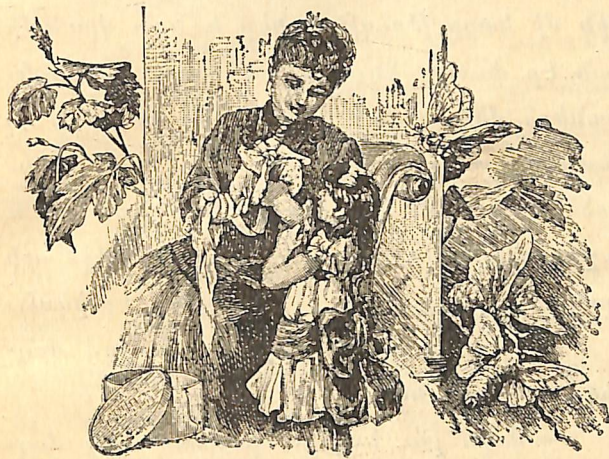
ՋԱՐՄԱՆԱԼԻ ՈՐԴ

Փոքրիկ Նուարդն և իր մայրն ապրում էին քաղաքում: Սրանք իրանց տան մօտ ունէին մի գեղեցիկ փոքր պարտէզ: Բացի շատ տեսակ ծաղիկներից պարտիզում կային և մի քանի պտղատու ծառեր՝ տանձի, կեռասի, ծիրանի և սև ու սպիտակ մատաղ թթենիք: Նուարդը շատ էր սիրում թթենիքը, որովհետև նրանց վրայի քաղցր թուփը շուտ էր հասնում. նրա սիրած թթենիքը ցածլիկ էին

և փռուած՝ այդ պատճառով էլ նա շատ հեշտ էր հասնում պտուղներին: Տան մէջ ոչ ոք չէր սիրում թուփը, դրա համար էլ միայն Նուարդն էր օգտուում նրանից և քաղցրացնում իր բերանը: Բայց ցաւն այն էր, որ թթան հիւթը կեղտոտում էր փոքրիկ աղջկայ թէ ձեռքերը, թէ սպիտակ գոգնոցները և թէ բաց գոյն շորերը, որի պատճառով էլ մայրը միշտ բարկանում էր նրա վրայ:

Եւ քնչու տնուշ չանէր, քանի որ այդ համեղ պտուղները այնքան մօտիկ էին կախուած, որ քիչ էր մնում՝ իրանք ընկնէին նրա պտուղի բերանը: Ուստի նա մեծ ախորժակով բաց էր անում իր բերանը և կուլ տալիս թթան հատիկները մէկը միւսի յետևից՝ մոռանալով որ պէտք է մաքուր պահպանէ իր հագուստը: Նուարդը շատ էր սիրում զուգուել և շատ էր հաւանում իր նոր գլխարկը, նա մանաւանդ վրայի վարդագոյն ժապաւենը, որով զարդարուած էր գլխարկը: Երբ նա տեսաւ այն ժապաւենը՝ միանգամայն զմայլեց և միշտ հարց ու փորձ էր անում մօրը՝ թէ արդեօք ո՞րտեղից են ստա-

նում և ինչից են պատրաստում: Մայրն ապաց աղջկան, որ ժապաւենը պատրաստում

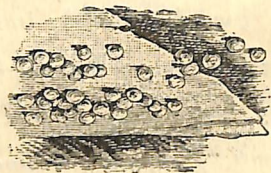

նն մետաքսից, իսկ մետաքսը տալիս է մեզ շերամի որդը: Պէտք էր տեսնել Նուարդի ծիծաղը: Նա կարծեց թէ մայրը կատակ է անում՝ ուղենալով գլխից հեռացնել իրան: Այդ պատճառով էլ բան չհարցրեց, վազեց իր տիկինների մօտ: Մայրը նկատեց, որ աղջիկը չհաւատաց իր ասածին, բայց ոչինչ չասաց, այլ մտքովը մի բան անցկացրեց:

Գարնանային տաք օրերից մէկն էր. Նուարդը հէնց ուզում էր գնալ պարտէզ վազվզելու. երբ տեսաւ մօրը սենեակ մտնելիս. նա ձեռքին մի կտոր թուղթ ունէր և նրա վրան մի բան էր փռած: Ինչպէս առ հասարակ երեխաների մեծ մասն է լինում, մեր Նուարդն էլ հետաքրքրուող աղջիկ էր: Մի ըոպէ չանցած՝ նա արդէն մօր կողքին կանգնած էր և ուշադրութեամբ զննում էր այն թուղթը, որի վրայ իրականութեամբ մի քիչ խաշխաշ էր փռած:

— Ի՞նչ ես անելու այս խաշխաշը, մայրիկ, հարցրեց նա:

— Ապա լաւ նայիր, պատասխանեց մայրը, գուցէ խաշխաշ չէ:

Իրաւ որ, Նուարդը լաւ նայելուց յետոյ՝ նկատեց, որ սերմերը բոլորովին կլոր չէին, մէջ

տեղն ունէին մի փոքր փոս ընկած տեղ, որ խաշխաշի վրայ չկայ:

— Ապա սա թնչ բան է, հարցրեց նա:

— Սրանք ձուիկներ են:

— Ո՛հ մայրիկ, դու ինձ հետ շարունակ կատակ ես անում: Ես տեսել եմ շատ տեսակ ձուիկներ. հաւերի, բադերի և ուրիշ շատ թռչունների, բայց նրանք իսկի նման չեն սրանց:

— Նրա համար է քեզ այդպէս թւում, որդիս, որովհետեւ դու տեսել ես թռչունների ձուեր, բայց չես տեսել թիթեռներիներ:

— Ի՞նչ ես ասում: Մի՞թէ թիթեռնիկներն էլ են ձու ածում. նրանց ձուիկներից ի՞նչեր են դուրս գալիս:]

— Թէ ինչեր են դուրս գալիս, ինքդ կը տեսնես: Բայց դեռ սրանց տանենք ապակեայ վերնասրահը և փռենք պատուհանի առաջ, որպէս զի արեւը լաւ տաքացնէ:

Նուարդը հետեւեց մօրը. մի անգամ էլ աչքի անցկացրեց ձուիկները և ապա վազեց պարտէզը, որտեղի ծառերն արդէն սկսել էին ծաղկել:

Արևն այնքան պայծառ էր լուսաւորում,
և թռչուններն այնպէս սիրուն էին ճլուլում,
որ փոքրիկ աղջիկը չգիտէր թէ ուրախութիւ-
նից ինչ անի: Երկար ժամանակ վազվզեց նա
պարտիզում, գնաց սրահը՝ ուր թուխսն իր^քդե-
ղին ճուտերի հետ զբօսնում էր^քև տուն դար-
ձաւ միայն այն ժամանակ, երբ չափից դուրս
յոգնել ու քաղցել էր: Դեռ չնախաճաշած,
նա լիջեց փոքրիկ ձուկները և զնաց տես-
նելու: Նրանք դեռ անշարժ թափուած էին
թղթի վրայ, միևնոյն դրութեան մէջ: Նուարդը
շատ էր հետաքրքրւում, թէ ինչ պէտք է
դուրս գալ այն փոքրիկ սերմերից: Միւս ա-
ռաւօտը հազիւ կիսով չափ հագնուած՝ վազեց,

որ տեղեկանայ թէ ինչպէս են նրանք: Եւ ա-
հա թէ ինչ տեսաւ: Հէնց որ մօտեցաւ պա-
տուհանին՝ իսկոյն նկատեց խիտ մազերով ծած-

կուած փոքրիկ սև որդեր: Նրանց մօտ թա-
փուած էին ձուկների սպիտակ ու բարակ
կճեպները, որոնցից դուրս էին եկել որդերը:
Բայց դրանք բոլորը չէին:

Ձուկների մի մասը թափուած էր ան-
շարժ, իսկ միւսներից որդերը կողքից ծակեր
բանալով՝ սկսել էին դուրս գալ:

Նուարդը դեռ լաւ չգիտած՝ վազեց մօր
մօտ:

—Մայրիկ, մայրիկ, կանչեց նա ներս
վազելով սենեակը, արի՛ վերև. տես թէ ին-
չեր են դուրս եկել ձուկներից: Նա մօր
ձեռքերը բռնեց ու տարաւ վերնասրահ:

—Դիտէ՛ս մայրիկ, ես կարծում էի, որ
այս ձուկներից փոքրիկ թիթեռնիկներ դուրս
կգան, բայց ահա այստեղ որդեր են երևում:

—Համբերիր, դստրիկս, բանը թիթեռ-
նիկներին էլ կհասնի: Այժմ վազիր պար-
տէզը և պոկիր թիթենու կանաչ, լաւ, թարմ
տերևներից: Դու հօ ճանաչում ես, չէ՞:

—Այո՛, ճանաչում եմ, ճանաչում. ինչի՞
են պէտք տերևները:

— Իսկոյն ինքդ կտեսնես, դէ շուտ վազիր. չէ որ թէյը մեզ է սպասում:

Փոքրիկ աղջիկը գնաց ու շտապով յետ դարձաւ՝ ձեռքերը լի կանաչ, թարմ տերևներով: Մայրը նրանցից մի քանի հատ վերցրեց և դարսեց որդերի կողքին: Նրանք շատ շուտ խմացան տերևների հոտը, սողացին և սկսեցին եռանդով ուտել: Նուարդին այս բանը շատ դուր եկաւ:

Նա մի գլուխ նրանց տակը թարմ տերևներ էր դարսում, այնպէս որ մայրը չէր կարողանում նրան տուն տանել թէյ խմեցնելու: Երբ նրանք արդէն գնում էին՝ մայրն ասաց աղջկանը. «այժմ օրական մի քանի անգամ պէտք է որդերի համար թարմ տերևներ բերես, Նուարդ. հօ մտահան չէս անիլ»:

— Ո՛չ մայրիկ, չեմ մոռանալ, միամիտ կաց, ես այնպէս սրտով կպած եմ որդերիս, որ երբէք սոված չեն մնալ նրանք:

Նա ճշտութեամբ կատարեց իր խոստումը, և առաջին օրերը դեռ հարկաւոր եղածիցն էլ շատ էր բերում և ուրախանում, որ գոնեա

որդերը հաւանում են իր սիրած թթենու տերևը: Թէպէտ նա մեծ սիրով էր բաժանում որդերին թթենու տերևները, բայց հազիւ թէ նոյնպիսի սիրով բաժանէր նրանց պտուղները, որոնք քիչ էր մնացել, որ հասնէին: Նուարդը փորձեց ուրիշ ծառերի տերևներից բերել. բայց տեսաւ, որ թթենու տերևներից զատ ուրիշ բան չեն ուտում իր որդերը: Թարմ տերևները մի քիչ հեռու էր դնում հին տերևներից: Բոլոր որդերը սողալով անցնում էին թարմ տերևների վրայ. իսկ հների մնացորդ-

ները նա հաւաքում էր առանց անհանգիստ անելու իր փոքրիկներին — այսպէս էր կոչում նա որդերին, բայց մայրն ասաց, որ նրանք թրթուրներ են կոչւում: — Նուարդն այսպէս կերակրեց թրթուրներին հինգ օր: Նա ուրիշ շատ գործեր էլ ունէր անելու. պարտիզում մարգերի ծաղիկներին պէտք է նայէր, տիկնիկներին դուրս տանէր զբօսնելու, չէ՞ որ խեղճերն ամբողջ ձմեռը փակուած էին ներսը: Բայց նա այս բոլորը մի կողմն էր ձգում, հոգ տանելով մանր որդերի մասին, որոնք յանձնուած էին իրան: Նուարդը լաւ էր իմանում, որ եթէ նրանց չկերակրի, խեղճերը սոված կմնան, ուստի կանաչ տերևներով լի զամբիւղը ձեռքին վազում էր նրանց մօտ:

Որդերն այդ միջոցում շատակեր դարձան ու շատ էլ մեծացան. նրանց մաշկը սևից շագանակադոյնի փոխուեց, իսկ վեցերորդ օրուայ դէմ նրանք ընկոյզի գոյն ստացան: Այդ օրն առաւօտը Նուարդն եկաւ նրանց մօտ և սաստիկ վախեցաւ, երբ տեսաւ, որ որդերի մեծ մասը

գլխները ցցած՝ անշարժ ընկած, ոչինչ չէին ուտում: Նա գնաց մօր մօտ ու արտասուքն աչքերին ասաց:

— Ո՛հ, մայրիկ, կարծես թէ բոլոր որդերս սատկել են. ակոսոս, ի՞նչպէս էի նրանց խնամում, հաւատա՛, մայրիկ, որ ոչ մի անգամ առանց թարմ տերևների չեմ թողել:

Բայց մայրը որդերին նայելով՝ ասաց.

— Հանդարտուիր, դստրիկս, նրանք ամենն էլ ողջ են և առողջ, միայն կամեցել են քնել և ահա քնել են:

— Այդ ի՞նչպէս է, որ նրանք սկզբումն այդ ձևով չէին քնում:

— Գիտե՛ս, բանն ինչումն է. դու լիշտ ես, թէ դրանք ո՞րքան մանր էին և այս կարճ միջոցում ո՞րչափ մեծացան: Քանի նրանք մեծացան, այնքան նեղացաւ նրանց վրայի շորը — մաշկը. այժմ այնքան քնած կմնան որդերն այս մաշկի տակ, մինչև դուրս կգայ մի նորը, եղած մաշկը կտրաքուրի և նրանք դուրս կպրծնեն նրա միջից:

Ուղիղ օր այդպէս էլ եղաւ. Նուարդը նոյն օրը տեսաւ, որ որդերն սկսեցին պտտել գլխիկ-

ները բարձրացրած: Այդ միջոցին նրանց վրայի մաշկը տրաքտրաքուեց և նրանք իրանցից դէն

ձգեցին այդ: Այսպէս նրանք գունափոխուեցին. մի ժամից յետոյ որդերն սկսեցին ուտել. բայց սկզբում քիչ էին ուտում: Օրէցօր նրանք շատակեր էին դառնում: Նրանց մաշկի գոյնը մոխրագոյն դարձաւ, իսկ վրայի մազերը համարեա թէ անյայտացել էին: Նրանք այնքան արագ էին մեծանում և այնչափ ուտում, որ Նուարդը զարմանքից մնացել էր ապշած: Տարաբախտաբար նրա զամբիւղը մեծ չէր, այդ պատճառով ստիպուած էր շուտ շուտ տերեւի ետեւից վազելու:

Երբեմն շատ էլ յոգնում էր, բայց Նուարդն այնքան էր փափագում իմանալ թէ վերջն

քնչ է լինելու, որ առանց տրտուեցի առաջ էր տանում իր գործը: Հինգ օրից յետոյ որդերը դարձեալ քնեցին, բայց այս անգամ արդէն Նուարդը չվախեցաւ, այլ հասկացաւ, որ նրանք նորից փոխելու են իրանց զգեստը: Չիշտ որ սրանից յետոյ որդերը բաց մոխրագոյն դարձան, իսկ նրանց վրայի մազերը բոլորովին անյայտացան: Նրանք մի-գլուխ մեծանում էին, աւելի ճերմականում և շատակեր դառնում: Նուարդը դադարեց նրանց «մանրիկներ» անուանելուց և շատ ուտելու պատճառով նրանց կոչում էր «շատակերներ»: Պէտք է այս էլ ասած՝ որ նրանք արդէն սկսել էին փոքրիկ աղջկան ձանձրացնել. նա յաճախ ասում էր մօրը.

— Այսչափ տերեւներ բերում եմ, հաբերում, բայց սրանք ուտելուց չեն կշտանում:

— Սպասիր, հոգեակս, շուտով դրանք ուտելուց կդադարեն, այն ժամանակ դու մի նոր հետաքրքիր բան կտեսնես:

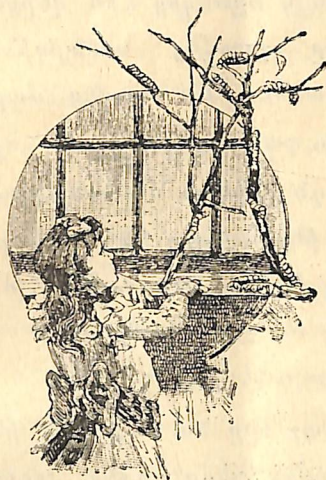
Այժմ որդերն այնպէս էին խռչորացել, որ կարելի էր նրանց լաւ դիտել:

Նուարդը նկատեց, որ նրանց ամբողջ մար-

մինը բազկացած է տասը հատ օղակներից: Նը-
րանք առջևից ունենին երեք զոյգ ոտներ, իսկ
մէջտեղն ու յետևը հինգ զոյգ, որոնք աւելի
հաստ էին և ծալրին աւլաձև մազեր ունենին,
որոնցով կպչում էին տերևներին: Իններորդ
օղակի վերևից ցցուած էր մի փոքրիկ եղջիւր:

Վերջապէս թրթուրները մոմի պէս՝ թա-
փանցիկ դարձան. նրանք անհանգիստ էին երե-
ւում, բոլորն էլ գլխները պտտում էին և աշխա-
տում աւելի բարձր տեղ թառ լինել: Մայրն
ասաց Նուարդին, որ գնայ թթենու մի քա-
նի ճիւղեր բերի ու ցցի որդերի առաջը: Որ-
դերը, որոնք մինչև այժմ միմիայն շարժւում
էին անցնելով կրծած տերևից դէպի նորը՝
կարծես թէ զբօսնել ուղեցին: Ահա ոստի
վրայով բարձրացաւ մի որդ, նրան հետևեց
երկրորդը, բարձրացան և ուրիշները. բոլորն

էլ կարծես զիտում էին ամեն մի ոստը՝ կանգ
առնելով և ընտրելով աւելի յարմար տեղ:
Ահա վերևն արդէն կանգ առան և ուղում են
ինչ որ դործ սկսել: Նրանք ոլորում են գլխ-
ներն ամեն կողմն և մի քանի տեղ էլ գիւ-
չում են ոստերին: Աւելի մօտիկից նայելով՝
Նուարդը նկատեց, որ նրանք կպել են ոստերին
մի քանի բարակ ոստայնանման թելերով:
Թելերն աւելի ու աւելի շատանում էին և
թրթուրները կարծես թէ փաթաթւում էին

նրանցով: Բայց սրտեղից էին վերցնում թե-
լերը: Մայրը պատմեց Նուարդին, որ այն
թեւերը գոյանում են նրանց մարմնի մէջ
և դուրս են գալիս բերանից:

Նուարդն երկար ժամանակ զարմացած
նայում էր, թէ ինչպէս են թրթուրները գա-
լարւում, գլխները շարժում ու թելով փա-
թաթւում, և չէր հասկանում թէ ինչո՞ւ
համար են այդպէս անում:

Հետեւեալ օրը նա այլ ևս թրթուրներ
չտեսաւ. նրանց տեղը դեղին ձուածկ կծիկ-
ներ էին՝ աղաւնու ձուից մի քիչ մանր:

Այդ միջոցին վերնատուն մտաւ մայրը:

— Տես, մայրիկ, գոչեց աղջիկը, թրթուր-
ներն այլ ևս չկան:

— Այո՛, գտորիկս, թրթուրները մնացել
են իրանց հիւսած կծիկների մէջ. ահա՛ այդ
կծիկները կոչւում են բօթօթներ:

— Ինչո՞ւ են նրանք այնտեղ մտել և ինչ-
պէս պէտք է դուրս գան:

— Նրանք բօթօթների մէջ վերջին ան-

գամ կքնեն և ապա նրանց մաշկից դուրս կը-
գայ ո՛չ թէ թրթուր, այլ հարսնեակ:

— Հարսնեակ:

— Այո՛, ժպտալով ասաց մայրը:

— Ե՞րբ կտեսնեմ նրան:

— Նա կոկոնից երբէք չի դուրս գալ, իսկ
եթէ դու սրտով ուզում ես նրան տեսնել՝
մենք մի՛ հատը կկտրենք, բայց հիմա չէ, որովհե-
տեւ թրթուրը դեռ ևս իր գործը չի վերջացրել:

Իսկ Նուարդի գործը վերջացել էր ար-
դէն, այլ ևս ոչ ոքի չէր կերակրելու: Սկզբում
թէ և նա ձանձրանում էր շուտ շուտ տերե-
ւներ բերելուց և նրանց մնացորդները հաւա-
քելուց, բայց այդ միջոցում այնչափ սիրել էր
իր սանիկներին, որ հիմա տխրում էր առանց
նրանց: Նուարդը գնում էր նայելու բօթօթնե-
րին և տեսնելով, որ նրանք անշարժ են, սարսա-
փում էր, որ չլինի թէ կոկոնների միջի թրթուր-
ները սատկել ու փչացել են: Այժմ նրան միւի-
թարում էին թթենու պտուղները, որ ար-
դէն հասել էին: Նուարդն ինչպէս առաջ,
այժմ էլ առանց նազ անելու քաղցրացնում

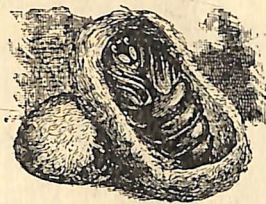

էր իր բերանը համեղ պտուղներով:

Այսպէս ուրեմն մեր թթենիները ծառայեցին երկու նպատակի. մէկ որ կերակրեցին իրանց տերւներով որդերին և երկրորդ՝ իրանց քաղցր պտուղներով բաւականութիւն տուին Նուարդին: Մի քանի օրից յետոյ մայրը վեր առաւ մի հատ կոկոն, կտրեց ու ցոյց տուեց Նուարդին:

Փոքրիկ աղջիկը տեսաւ նրա մէջ մի նոր բան, որ բոլորովին նման չէր թրթուրի: Սա

մի փոքրիկ կինամոնագոյն բան էր՝ կազմուած մի քանի օղակներից ու գլխի նման բանից, բայց ոչ աչքեր ունէր և ոչ ոտներ: Նուարդը կար-

ծում էր, թէ մի գեղեցիկ բան կտեսնի. հարսնեակը բոլորովին դուր չեկաւ նրան: Մինչև անգամ նրան թուաց, թէ հարսնեակը շունչ չունի: Մի փոքր լռութիւնից յետոյ նա հարցրեց մօրը:

—Նրանք ի՞նչ են շինում կոկոնի մէջ:

—Պէտք է քնած մնան կոկոնի մէջ, մինչև որ նրանց հետ մի արտասովոր բան պատահի: Բայց այդ բանի համար պէտք է դու մի առ ժամանակ սպասես:

Նուարդն արդէն սպասելուց ձանձրացել էր: Այս դէպքից յետոյ նա մի երկու անգամ

մտել էր վերնասրահը: Մի անգամ էլ հենց որ
գուռը բացեց, Նուարդի աչքովն ընկան մի
քանի սպիտակ թիթեռներ, որոնք պտտուում
էին պատուհանի գլխին:

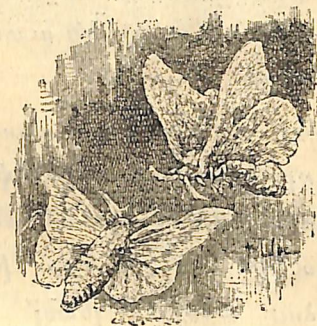
— Սրանք ո՞րտե-
ղից բսան, զար-
մանալով հարցրեց
Նուարդը:

— Լա՛ւ նայիր, պատասխա-
նեց մայրը, աղջկան տանելով
դէպի կոկոնները, — շատ կարելի է ինքդ էլ
հասկանաս:

Նուարդը նկատեց, որ մի քանի կոկոնների
վրայ ծակեր կան, իսկ մէջները դատարկ է:

— Մթթէ այս տգեղ հարսնեակներիցն են
գուռս եկել այս գեղեցիկ թիթեռները, — բա-
ցականչեց նա: — Բայց թնչպէս են գուռս եկել
այնտեղից:

— Նրանք իրանցից արձուկել են այնպիսի
մի կծու հիւթ, որից կոկոնի այն տեղն ալրուել է
և ծակ է գոցացել. ահա՛ այն ծակից են գուռս
եկել թիթեռները:

Նուարդը մի քանի ժամանակ ուրախանում
էր նրանցով, յետոյ առանց մի բառ արտասանելու
վազեց պարտեզը: Մի րոպէից յետոյ նա դար-

ձաւ պարտիզից թթենու տերւներով ու դարսեց թիթեռների առաջը:

Այս բանը տեսնելով մայրը ծիծաղեց և ասաց.

— Զուր ես աշխատել, հոգեակս. սրանք քո բերած տերւները չեն ուտիլ:

— Ապա ի՞նչ տամ սրանց, մայրիկ:

— Ոչ մի բան:

— Ի՞նչպէս թէ ոչ մի բան: Մի՞թէ սրանք կարող են առանց կերակրի ապրել:

— Այո՛, սրանք ոչինչ չեն ուտում և դեռ երկար ժամանակ չեն ուտի:

Հետեւեալ օրը Նուարդը տեսաւ պատուհանի առաջ դրած թղթի վրայ շատ փոքրիկ մոխրագոյն ձուկներ հէնց այն տեսակ, որպիսիներից դուրս էին եկել որդերը. թիթեռները երեք օր ձու ածելուց լետոյ՝ սատկեցին: Նուարդը շատ էր ցաւում նրանց համար, բայց ի՞նչ կարող էր անել: Նա հաւաքեց բոլոր ձուկներն ու կոկոնները, տարաւ մօր մօտ ու հարցրեց.

— Այս ձուկներից էլ նոյնպիսի որդեր դուրս կգան:

— Այո՛, բայց ոչ հիմա, այլ առաջիկայ տարուայ դարնանը: Եթէ դրանց պահես չոր ու սառը տեղ, դու կունենաս թէ թրթուրներ և թէ թիթեռներ:

— Իսկ կոկոններն ի՞նչ պէտք է անենք:

— Դու կարող ես այդ կոկոններն ընծալել քո բոլոր ծանօթներին և պատմել, թէ որտեղից են դրանք ստացուել: Իսկ եթէ մենք

այդ տեսակներից շատ ունենալինք, այն ժամանակ գործարան կհիմնեինք և սրանից ժապաւէններ, թաւիշ և ուրիշ շատ տեսակ մետաքսեայ կտորներ կպատրաստէինք:

— Ի՞նչ ես ասում, մայրիկ, այդ ամենն ինչպէս կանէինք:

— Այ, լսիր թէ ինչպէս են անում այդ գործարաններում. երբ թրթուրները կոկոններ են հիւսում և կոկոնների մէջ դոյանում են հարսնեակներ, այն ժամանակ կոկոնները հաւաքում, դարսում են տաք վառարանի մէջ:

— Ոհ, մայրիկ, չէ՞ որ հարսնեակները նրանց մէջ կսառկոտեն:

— Իհարկէ, հէնց դրա համար էլ դնում են վառարանը:

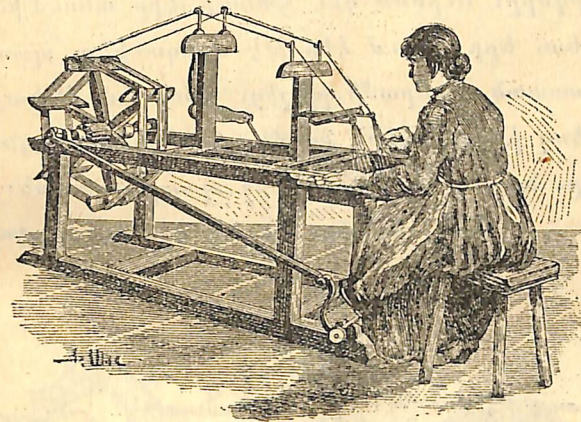
— Այն ժամանակ այլ ևս թիթեռներ չեն լինիլ, տխուր դէմքով ասաց Նուարդը:

— Թիթեռները կոկոններից դուրս գալիս փչացնում են կոկոնները, որովհետեւ այն ծակը, որ շինում են նրանք դուրս գալու համար՝ կտրատում է թեւերը: Սակայն կոկոնների մի մասը թողնում են, որ նրանցից

թիթեռներ դուրս գան և ձու ածեն յաջորդ տարուայ որդերի համար: Բոթոթները վառարանից հանելուց լետոյ ձգում են կէծ ջրի մէջ:

— Իսկ այդ ինչո՞ւ համար են անում:

— Չէ՛ որ ամեն մի կոկոն հիւսուած է կէս կամ երբեմն էլ մի վերստ երկայն մետաքսեայ թելից: Այդ թելի շարքերն իրար կպած են սոսինձով: Կէծ ջրի մէջ այդ սոսին-

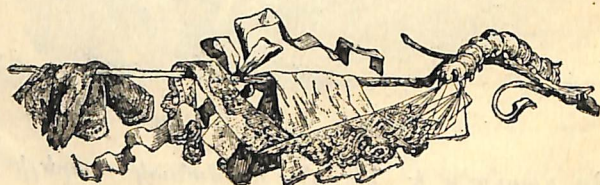

ձը բացւում է և այն ժամանակ կարելի է բոլոր թելը լետ տալ: Դրա համար աւելով

խփում են կոկոններին. վերևի թելերը կըպ-
չում են աւլին և այդպիսով գտնում են
երկու կամ մի քանի կոկոնների ծայրերը
և հաւաքելով՝ փաթաթում են ճախարակի
վրայ: Իսկ որովհետև այն թելերը շատ բարակ
են լինում՝ մի քանիսը միասին են ոլորում
կամ մանում: Հէնց այս թելերիցն է, որ ու-
տայնի վրայ զանազան կտորներ են գործում:

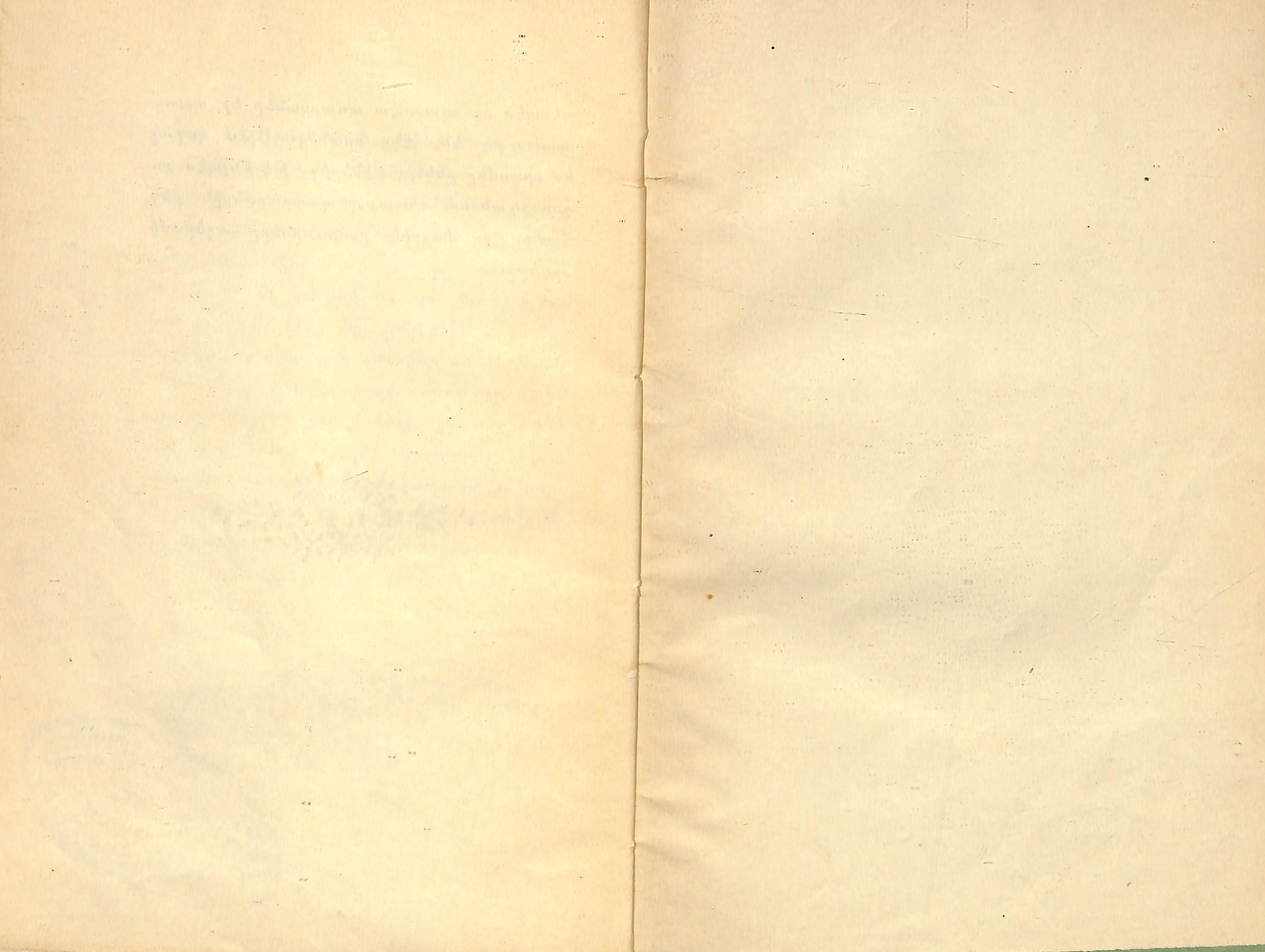
— Ա՛խ, մայրիկ, որչափ զարմանալի են իմ
որդերը: Ուրեմն դու հանաք չէիր անում ինձ
հետ, երբ ասում էիր թէ ժապաւէնը պատ-
րաստած է շերամի թելից: Հապա իմ մետաք-
սեայ թաշկինակը, քո մետաքսեայ ձեռնոցնե-
րը. նրանք էլ են դրանից պատրաստուած:

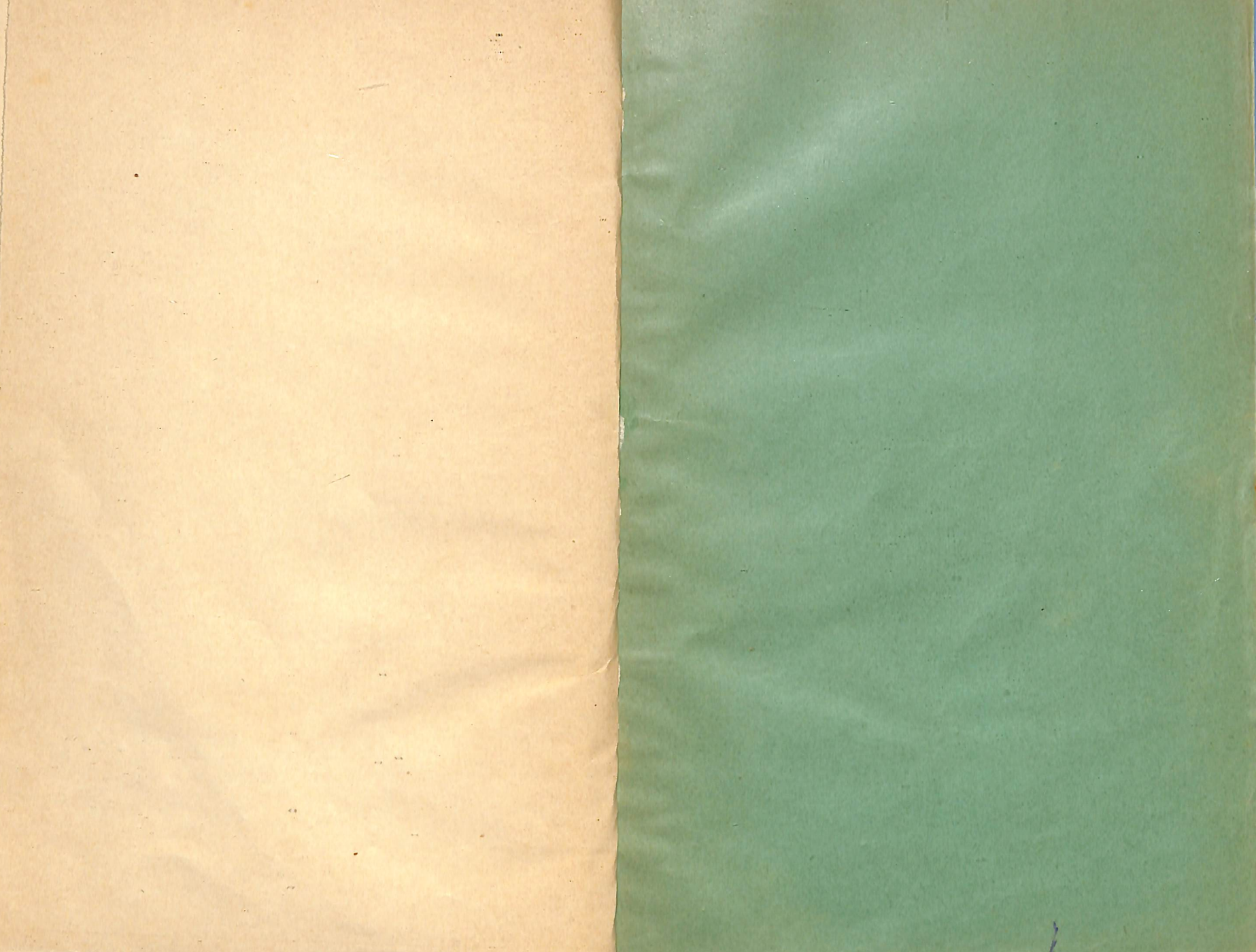
— Այո՛, սիրելիս, նրանք էլ, և ուրիշ շատ

պէսպէս ու օգտաւէտ առարկաներ էլ պատ-
րաստուած են հէնց նրանից: Այժմ կարող
ես պատմել ընկերուհիներիդ, թէ ինչպէս քո
գործարանում մետաքս պատրաստեցին քեզ
համար քո փոքրիկ բանուորները — շերամի
որդերը:

12x5

ԳԻՆՆ Է 10 ԿՈՊԵԿ

5755000

2013

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0005515

